

Mmmm... prikkel de zintuigen met een heerlijk vakoverstijgend onderwerp

Stelt u zich eens voor: zes weken lang leert uw groep alles over chocolade. De leerkrachten die dit al gedaan hebben, zeiden dat ze graag nog meer tijd hadden gehad! Het is een onderwerp met tal van aspecten dat een grote aantrekkingskracht heeft op kinderen en met wat fantasie biedt het eindeloos veel mogelijkheden voor het lesprogramma. Dat is precies wat het International Primary Curriculum (IPC) heeft vastgelegd in haar unit (project) over chocolade.

'De chocolade-unit is een fantastisch voorbeeld van hoe leren zinvol gemaakt kan worden door het in de juiste context te plaatsen'

'De unit Chocolate is een fantastisch voorbeeld van hoe leren zinvol gemaakt kan worden door het in de juiste context te plaatsen,' zegt Danielle van 't Wout, IPC-leerkracht in groep 5/6 van de Prins Willem Alexanderschool in Rotterdam. 'Toen we met de unit begonnen, was het duidelijk dat ieder kind wel iets wist over chocolade. Ze herkenden verschillende merken en vonden het lekker, maar de meeste kinderen wisten ook niet veel meer dan dat. Diepgaande kennis was er absoluut niet.'

De afdelingsleider van de Prins Willem Alexanderschool, Linda van Oosten, geeft aan welke impact het IPC op de school heeft gehad sinds ze met dit curriculum zijn gaan werken: 'Het IPC heeft ons als leerkracht veranderd en het verandert ook de kinderen. Het verandert hun houding en hun zienswijze, motiveert ze in hun leren en zorgt dat ze iets willen bereiken. Uit alle kinderen wordt nu het optimale gehaald. Leerkrachten maar vooral kinderen zijn ontzettend betrokken en kunnen hun creativiteit en vindingrijkheid helemaal kwijt in de IPC-units. Bovendien ontdekken ze eindeloos veel.'

Een droom van een onderwerp

Het zijn echter niet alleen de kinderen die genieten van de unit Chocolate. Maaïke Lagerwaard, leerkracht in groep 6/7 van de Rotterdamse school: 'Het 'klassikaal lesjes afdraaien' aan niet-gemotiveerde kinderen is door het werken met IPC-units verleden tijd. De leerdoelen en activiteiten geven houvast, maar je bent binnen het IPC verder vrij om als leerkracht alles bij een les te halen wat je maar bedenkt en dat is prettig. Het is fantastisch om te zien dat kinderen echt genieten van het leren!'

Wat zijn nu een aantal taken van de unit Chocolate die Maaïke met haar groep 5/6 heeft uitgevoerd?

Kunst: Ontwerp een verpakking

Onderzoeksactiviteit

De kinderen werken in groepen en vergelijken de verpakkingen van chocolade. Vraag:

- Welke verpakking van chocolade spreekt je het meest aan?
- Waarom juist deze?
- Wat vinden jullie leuk aan deze verpakking?

Vraag de groepen om hun ideeën en bevindingen met de andere groepen te delen.

Vraag daarna: Wat staat er op de verpakking?

Leg uit dat een deel van wat er op de verpakking staat wettelijk verplicht is, terwijl andere informatie erop staat omdat mensen dat graag willen weten. Dus, de ingrediënten moeten erop staan, en de energieniveaus staan erop omdat mensen verwachten dat het erop staat. De ontwerper/designer moet zorgen dat alle informatie erop past, zonder dat het saai wordt.

Verwerkingsactiviteit

Laat de kinderen individueel hun eigen chocoladeverpakking maken op basis van de kennis die zij nu hebben opgedaan. Daarna laten ze hun ontwerp aan een ander kind zien en leggen uit waarom ze bepaalde kleuren, woorden, enzovoort hebben gekozen.

Geschiedenis: Chocolate – nu & toen

Onderzoeksactiviteit

- Leg uit aan de kinderen dat de Azteken al een chocoladedrankje dronken toen de Europeanen honderden jaren geleden arriveerden. Daag de groep uit om te onderzoeken hoe chocolade in Europa terecht is gekomen.

- Vertel de kinderen dat Hernán Cortés een Spaanse ontdekkingsreiziger was die in 1519 het rijk van de Azteken ontdekte en de chocolade meenam naar Europa. Cortés veroverde en vernietigde Tenochtitlán, de hoofdstad van de Azteken, en bouwde op dezelfde plek Mexico-stad. Daag de kinderen uit om meer te weten te komen over Cortés. Vraag: Wat heeft hij allemaal ontdekt en wanneer?

Verwerkingsactiviteit

- Vraag de kinderen om het levensverhaal van Cortés in woord en beeld na te vertellen.

Natuur: Voedsel als brandstof

Onderzoeksactiviteit

Onderzoek als groep de voedingswaarde van chocolade. Stel vast dat een chocoladereep voornamelijk bestaat uit energie – heel veel energie – in de vorm van koolhydraten (suikers). Leg uit dat als je lichaam alle energie in één keer zou vrijgeven, dat het zou exploderen als een staaf dynamiet. Maar in plaats daarvan verbrandt het lichaam de energie heel geleidelijk.

Verwerkingsactiviteit

Vraag de kinderen om de volgende hypothetische informatie weer te geven in de vorm van een grafiek:

- Tijd die nodig is om een chocoladereep op te eten: één minuut
- Tijd die nodig is om de energie van de chocoladereep te verbranden:

Rennen 14 minuten

Wandelen 52 minuten

Zwemmen 24 minuten

TV kijken vier uur

Slapen vijf uur

Vraag: Waarom is het belangrijk om het eten van een chocoladereep te compenseren met een activiteit? Wat gebeurt er met al deze energie wanneer je het niet verbrandt?

Aardrijkskunde: Een toenemende nieuwsgierigheid

Onderzoeksactiviteit

Nodig de kinderen uit om in groepen uit te zoeken waar op aarde de cacao boom groeit. Vraag:

- Hoe is het klimaat in deze landen/gebieden?
- Welke invloed heeft het verbouwen van cacao bonen op de omgeving?
- Welke invloed heeft het verbouwen van cacao bonen op het leven van de mensen?

Verwerkingsactiviteit

Vraag de kinderen om op basis van bovenstaande informatie de betreffende gebieden in te kleuren op een blanco wereldkaart.

Vakoverstijgend thema

Net als andere IPC-units is het onderwerp Chocolate vakoverstijgend. Het is gericht op de zaakvakken en de creatieve vakken. Alle taken zijn rechtstreeks gerelateerd aan het thema Chocolate zodat de kinderen kunnen zien en ervaren dat wat zij leren ook echt zinvol is. De leerdoelen van het IPC voldoen aan de kerndoelen, zowel aan de inhoud als aan de manier van het lesgeven. Dit wordt onderschreven door de Nederlandse Onderwijs Inspectie.

Meer informatie

Voor een gratis voorbeeld van een andere IPC-unit en meer informatie, kunt u ons bellen op 070 300 10 40. Of bekijk de website www.ipcnederland.nl. IPC Nederland start binnenkort met de Members' Lounge. Dit is een interactief e-learning platform voor IPC-leerkrachten voor de uitwisseling van ideeën, informatiebronnen, fora en mogelijkheden voor kinderen over de hele wereld om van elkaar te leren op basis van vergelijkbare wereldomvattende thema's.

Maaike's dagboek

Dit jaar heeft Maaike Lagerwaard, leerkracht in groep 5/6 van de Prins Willem Alexanderschool in Rotterdam de unit Chocolate van IPC voor de eerste keer gebruikt. Zij heeft in een dagboek haar ervaringen opgeschreven. Een aantal fragmenten:

Week één

Vandaag is de unit Chocolate van start gegaan. Wat een leuke dag! Omdat ik voorzag dat we de komende weken nog vaak chocolade gaan snoepen, ben ik dit thema gestart met de film Sjakie en de chocoladefabriek..

Tijdens de eerste week zijn we ook 'kennis' gaan oogsten. Dit is het moment dat de kinderen kunnen aangeven wat ze al over het onderwerp Chocolate weten. Ik heb de kinderen een persoonlijke en een klassikale mindmap laten maken. Niet alleen brengen ze zo hun huidige kennis in kaart, ze delen dan ook nieuwe kennis met elkaar. Tijdens de kennisoogst wisselden ze volop kennis en ideeën met elkaar uit. Daarnaast haalden ze kennis op uit eerdere IPC-units waaraan ze hebben gewerkt. Veel kinderen hadden het over de cacaobonen die afkomstig zijn uit de regenwouden waar ze vorig jaar over hebben geleerd in de IPC-unit Regenwoud.

Week twee

Na de uitleg van het thema heb ik deze week het accent gelegd op kunstzinnige vorming. Vandaag zijn we begonnen met het ontwerpen van een nieuwe verpakking voor een chocoladereep. Ook hebben we deze week gewerkt aan het ontwerpen en maken van een mok waaruit de Azteken als eerste hun chocoladedrank dronken. De creatieve ideeën zijn heel erg goed!

Bij beide opdrachten heb ik een leerdoel toegevoegd: hoe denken de leerlingen zichzelf verder te kunnen verbeteren? Voordat we aan de slag gingen, heb ik de leerlingen van tevoren hun eigen verwachtingen/resultaten laten inschatten. De meeste leerlingen waren overtuigd van het feit dat ze al in de beheersingsfase zouden zitten. In de praktijk bleek dat echter niet het geval. Uiteindelijk wist de hele klas zich te verbeteren en

daadwerkelijk een stap verder te komen.

Week drie

De overschatting van afgelopen week maakt deze week plaats voor een reëlere schatting. Eén leerdoel heb ik dus al bereikt. Later deze week blijkt dat ik al veel meer leerdoelen bereik dan vroeger het geval was bij een les aardrijkskunde. Aardrijkskunde staat deze week centraal en het is verbazingwekkend om te horen hoeveel kennis kinderen hebben over het regenwoud. De kennis uit de unit Regenwoud kunnen ze goed terughalen en koppelen aan dit onderwerp. We hebben de blanco wereldkaart ingevuld en er zijn veel andere kaarten bijgehaald om te kijken waar de cacaoplantages liggen.

Week vier

De kinderen werken vandaag uitermate goed samen bij de presentatieopdracht. Ik heb de kinderen in groepjes verdeeld en ze maken nu per groep een PowerPoint presentatie of een collage in het kader van de geschiedenisles. Dit waren twee goede alternatieven voor het traditionele schrijven van een opstel. We hebben allemaal graag gewerkt aan de Azteken en ik zou willen dat er meer tijd was om hier nog verder op in te gaan. Boeken, internetbronnen en alle andere middelen die ze gebruiken om informatie te vergaren, worden uitvoerig bestudeerd, besproken en actief gebruikt als bron. Voor de eerste keer hebben we deze opdracht gecombineerd met groep 7/8. Ons doel is om op deze wijze de jonge kinderen wat meer PowerPoint vaardigheden te laten opdoen.

Week vijf

Onze voorlaatste week van de unit Chocolate. We moeten nog heel veel leuke dingen doen en leren. We gaan onze eigen 'chocoladefabriek' starten in het kader van de les techniek. We maken onze eigen chocolade door melkchocolade te smelten en mengen het daarna met allerlei soorten gedroogd fruit en noten. Onze klas wordt dus een laboratorium en chocoladefabriek tegelijkertijd. Hoeveel smakelijker kun je een les krijgen? Ook gaan we deze week in de les natuur ontdekken hoeveel cacaoplanten je nodig hebt om chocolade te maken en wat voor impact het telen van cacaobonen heeft op de natuurlijke omgeving. De link naar fair trade wordt dan ongetwijfeld ook gemaakt.

Week zes

Terwijl ik dit dagboek schrijf, moet de laatste week nog plaatsvinden. Als onze school in Zaandam zou staan, zou ik graag met de kinderen de koekjesfabriek bezoeken om te zien hoe chocolade wordt verwerkt. In Rotterdam hebben we natuurlijk wel de traditionele overslagbedrijven in de haven en er zijn ook genoeg chocolaterieën te vinden. Dit nadenken over het vormgeven van je eigen les is nou zo leuk aan het IPC. Je kiest eerst de leerdoelen voor de groep en vervolgens bedenk je een eigen creatieve invulling. Volgens het vaste IPC-stramien sluiten we deze unit ook af met een volwaardige afsluiting. Hiervoor nodig ik deze keer de ouders op school uit en laat ik de kinderen presenteren wat zij hebben geleerd.